

JEDNA SZKOŁA DLA WIELU KULTUR

Edukacja uczniów-cudzoziemców

Informator dla rodziców

DLA RODZICÓW,

Zasady funkcjonowania systemu szkolnictwa we Włoszech -
najważniejsze informacje na temat przyjmowania Waszych dzieci do szkoły
obowiązkowej

Zapisujcie Wasze dzieci do szkoły nawet w trakcie trwania roku szkolnego i pamiętajcie, że “mają one prawo do nauki także w przypadku, gdy ich rodzice nie posiadają dokumentów potwierdzających ich legalny pobyt we Włoszech” (art.28 Konwencji Praw Dziecka, uchwalonej przez Organizację Narodów Zjednoczonych).

Pierwsze wydanie przewodnika *Jedna szkoła dla wielu kultur* opublikowaliśmy pięć lat temu i inicjatywa ta uznana została za interesującą i bardzo użyteczną zarówno dla nauczycieli, jak i rodziców, pochodzących z wielu różnych krajów.

Realia życia obywateli-imigrantów i ich dzieci w szkołach rzymskich bardzo się zmieniły od tamtego czasu i dlatego postanowiliśmy opublikować drugie, uaktualnione wydanie przewodnika. Z niemałymi trudnościami, ale z wielkim zaangażowaniem, szkoły dostosowują się do potrzeb populacji coraz bardziej wielokulturowej. Z tego faktu wynikają skomplikowane kwestie o charakterze pedagogicznym, dydaktycznym i organizacyjnym. Nadal istnieje potrzeba pomocy w ich rozwiązaniu ze strony wielu instytucji, które podzielają nasze przekonanie, że szkoła pozostaje uprzywilejowanym miejscem w polityce prowadzącej do integracji społecznej obywateli-imigrantów, choć nie jest jedynym miejscem do realizowania jej założeń.

Publikacja ta powstała właśnie w celu ułatwienia świadomego współuczestnictwa wielu rodzin pochodzących z najróżniejszych krajów w życiu szkoły i w wychowaniu dzieci. *Jedna szkoła dla wielu kultur* to przewodnik zarówno dla nauczycieli, ze wskazówkami jak realizować politykę wielokulturową wśród uczniów, jak i przewodnik w ośmiu językach, który dostaną same rodziny imigrantów, ażeby lepiej zrozumieć mechanizmy działania szkolnictwa włoskiego i dodatkowe ułatwienia, z których mogą skorzystać ich dzieci.

Rok 2005 został ogłoszony przez Radę Europy „Rokiem europejskim dla obywateli poprzez kształcenie”. Ta publikacja ma przyczynić się do lepszej integracji i do wychowania obywateli wykształconych i współuczestniczących w życiu publicznym.

Maria Coscia

Asesor do Spraw Edukacji i Wychowania
Urząd Miasta Rzymu

Drodzy Rodzice,

celem niniejszej publikacji jest przekazanie Wam niezbędnych informacji dotyczących włoskiego systemu szkolnictwa oraz podanie wskazówek, pomocnych w zapisaniu Waszych dzieci do odpowiedniej do ich wieku szkoły. Ustawodawstwo obowiązujące we Włoszech, a zwłaszcza Konstytucja Republiki Włoskiej, zapewnia możliwość podjęcia nauki w szkołach państwowych wszystkim dzieciom i młodzieży w wieku od 3 do 19 lat (nauka rozpoczyna się w przedszkolach, a kończy uzyskaniem dyplomu ukończenia szkoły średniej lub świadectwa dojrzałości). Obowiązek uczęszczania do szkoły przewidziany jest w tzw. „pierwszym cyklu szkolnym”, który obejmuje okres pięcioletniej szkoły podstawowej oraz trzyletniej szkoły średniej pierwszego stopnia, stanowiącej odpowiednik polskiego gimnazjum. Przebieg nauki w ramach „pierwszego cyklu szkolnego” charakteryzuje się spójnością i jednolitością, nawet jeśli z organizacyjnego punktu widzenia szkoła podstawowa i średnia pierwszego stopnia wykazują pewne zróżnicowanie.

Nauka w szkole, obowiązkowa w Republice Włoskiej dla uczniów w wieku od 6 do 14 lat, pozwala na zdobycie oglądy, kultury, kształtuje światopogląd i poglądy polityczne, umożliwia poznanie i egzekwowanie swoich praw oraz prowadzi do zdobycia wykształcenia i nauczania się zawodu.

Podczas pobierania nauki w szkole uczeń opanowuje umiejętność czytania i pisania w języku włoskim, poznaje kulturę Włoch, nie zapominając jednak o swoich korzeniach, o kulturze z której wywodzi się i o swoim języku ojczystym. Poznaje także przedmioty, takie jak matematykę, nauki przyrodnicze, historię, muzykę i sztukę. Z takim bagażem będzie mu potem łatwiej uzyskać posłuch i poszanowanie ze strony innych, odnaleźć się w nowym społeczeństwie, czuć się w pełni świadomym obywatelem swojego nowego kraju oraz poznać jego funkcjonowanie, tak by nie czuć się w nim jak cudzoziemiec.

Organizacja Narodów Zjednoczonych uznała, że prawo do edukacji jest prawem powszechnym, dostępnym dla wszystkich dzieci, nawet jeśli ich pobyt w innym państwie nie jest zgodny z obowiązującym w nim prawie imigracyjnym, w rezultacie czego osoba taka nie posiada ważnego pozwolenia na pobyt. Szkoła państwowa we Włoszech ma obowiązek zapewnić naukę każdemu dziecku, które się do niej zgłosi, bez względu na jego pochodzenie, religię, płeć, znajomość języka czy też sytuację rodzinną.

Poszanowanie różnic, poznanie sytuacji życiowych dzieci, pomoc potrzebującym oraz rozwój osobowościowy dzieci to najważniejsze zadania, jakim muszą stawić czoła szkoły publiczne we Włoszech. Zadania te wymienione są również w dokumencie zwanym „Plan oferty naukowej” (Piano dell’Offerta Formativa= POF), z którym zaznajamiają się rodzice w momencie zapisywania dziecka do szkoły. Dokument ten zawiera także plan zajęć dydaktycznych, wymienia dostępne dla dzieci zajęcia wyrównawcze, rozkład lekcji, strukturę organizacyjną szkoły oraz jej regulamin.

W ostatnich latach włoski system szkolnictwa przeszedł wiele głębokich reform, których celem było dostosowanie szkół do nowych potrzeb wciąż zmieniającego się społeczeństwa. Każda ze szkół zobowiązana jest obecnie do zaoferowania swoim uczniom indywidualnego toku nauczania, do utrzymywania kontaktów z ich rodzicami oraz ze społecznością pozaszkolną, tak by zapewnić każdemu uczniowi jak najlepszą możliwość udziału w życiu szkoły (ustawa nr 59/1997 dotycząca autonomii szkół).

W wielu włoskich szkołach wyraźnie zauważalna jest dzisiaj liczna obecność uczniów pochodzących z innych państw. Stanowią oni niewątpliwie bogactwo i stymulujące źródło wiedzy, które pozwala na tworzenie w szkołach wciąż lepszych warunków do nauki i poznawania świata.

Drodzy rodzice,

udajcie się z ufnością do najbliższej Wam szkoły i przekonajcie się, że znajdziecie w niej osoby dyspozycyjne i kompetentne, które wytłumaczą Wam jak możecie pomóc Waszemu dziecku, by w pełni korzystało one z podstawowego prawa, zagwarantowanego zarówno przez ustawodawstwo włoskie, jak i międzynarodowe.

SYSTEM SZKOLNICTWA WE WŁOSZECH

ILE LAT TRWA SZKOŁA?

Nauka jest obowiązkowa dla dzieci w wieku od 6 do 14 lat. Obejmuje:

- 5-letnią szkołę podstawową (scuola primaria lub scuola elementare)
- 3-letnie gimnazjum (scuola secondaria di primo grado = scuola media)

System szkolnictwa we Włoszech jest zorganizowany następująco:

- dla dzieci od 3 miesięcy do 3 lat (nieobowiązkowo) żłobek (nido);
- od 3 do 5 lat (**nieobowiązkowo**) - przedszkole (scuola dell'infanzia - scuola materna);
- od 6 do 10 lat (**obowiązkowo**) - szkoła podstawowa (scuola primaria - scuola elementare);
- od 11 do 14 lat (**obowiązkowo**) - gimnazjum (scuola secondaria di primo grado - scuola media);
- od 14 do 18/19 lat (**nieobowiązkowo**) - szkoła średnia: liceum lub technikum (scuola secondaria di secondo grado - scuola superiore).

Przedszkole (Scuola dell'infanzia)

Dzieci mogą uczęszczać do przedszkola państwowego („statale”) lub gminnego („comunale”) – struktury mają ten sam program nauczania, ale różnią się godzinami i oferowanymi usługami na rzecz dzieci. Przedszkole jest bezpłatne, ale rodzice mogą być poproszeni o niewielką opłatę (nieobowiązkową).

Szkoła podstawowa (Scuola primaria)

Nauka w szkole podstawowej jest obowiązkowa i bezpłatna. Podręczniki wybiera kolegium nauczycieli i opłaca gmina. Rodzice muszą kupić wyprawkę ucznia: zeszyty, długopisy, ołówki, kredki itd., zgodnie ze wskazówkami szkoły i nauczycieli.

Rodzice dopłacają za podwożenie dzieci do szkoły i po zajęciach do domu, za stołówkę, wycieczki dydaktyczne, ewentualne korzystanie ze specjalnych pracowni i pokrywają małe

wydatki związane z życiem klasy, których wysokość ustala szkoła.

Gimnazjum (Scuola secondaria di primo grado) Nauka w gimnazjum jest obowiązkowa i bezpłatna (nie ma czesnego). Rodzice kupują książki i materiały dydaktyczne, zgodnie ze wskazówkami szkoły. Dopłacają także za podwożenie dzieci, stołówkę i ewentualne zajęcia w pracowniach.

Szkoła średnia (Scuola secondaria di secondo grado)

Nauka w szkole średniej drugiego stopnia składa się z dwóch cykli nauczania i jest odpłatna. Każda szkoła przedstawia plan nauczania "piano dell'offerta formativa" – POF) i podaje niezbędne informacje zainteresowanym uczniom i rodzicom. Sekretariat szkoły udziela informacji na temat zwalniania z opłat i ułatwień dla rodzin z niskimi dochodami (poziomy rocznych dochodów: 5.164,57 euro; 12.911,43 euro).

ROK SZKOLNY WE WŁOSZECH

Rok szkolny liczy od 891 do 1320 godzin lekcyjnych i trwa 33 tygodni, od września do czerwca. Przedszkole zaczyna się we wrześniu, a kończy 30 czerwca.

W ciągu roku szkolnego są dwa okresy ferii świątecznych:

- dwa tygodnie w okresie Bożego Narodzenia (na ogół od 23 grudnia do 6 stycznia),
- około tygodnia na Wielkanoc (w marcu lub w kwietniu).

Inne dni wolne w ciągu roku szkolnego to: 1 listopada, 8 grudnia, 25 kwietnia, 1 maja, 2 czerwca i święto patrona miasta.

Dokładny kalendarz roku szkolnego jest ustanawiany na poziomie regionu. Każda szkoła może dostosować kalendarz do swoich potrzeb (gwarantuje to autonomia szkolna – Autonomia Scolastica).

Wszystkie nieobecności ucznia muszą być usprawiedliwione pisemnie przez rodziców poprzez zapis w zeszycie lub w specjalnej książeczce, wydawanej przez szkołę.

Jeśli uczeń zachoruje i jest nieobecny przez ponad 5 dni, po powrocie do szkoły musi okazać

zaświadczenie lekarskie, w którym lekarz prowadzący zaświadcza, że wyzdrowiał i może znów uczestniczyć w zajęciach dydaktycznych.

JAKICH PRZEDMIOTÓW UCZY SIĘ W SZKOLE OBOWIĄZKOWEJ?

W szkole podstawowej uczniowie uczą się przedmiotów tradycyjnych (włoskiego, matematyki, nauk przyrodniczych, historii, geografii), zgodnie z programem, które szkoły realizują według wskazówek ministerstwa. Jest też wychowanie muzyczne, zajęcia ruchowe, elementy informatyki (w większości szkół są specjalne pracownie komputerowe). Ponadto dzieci uczą się jednego lub dwóch języków obcych, a od III klasy szkoły podstawowej angielskiego przez trzy godziny lekcyjne tygodniowo.

W szkole średniej pierwszego stopnia (odpowiednik polskiego gimnazjum) pogłębianą jest wiedza z przedmiotów nauczania w szkole podstawowej. Są też dodatkowe zajęcia w pracowniach po godzinach lekcyjnych.

Cały program zawarty jest w POF (piano dell'offerta formativa). Nauka i udział we wszystkich zajęciach szkolnych są obowiązkowe. Wyjątek stanowią lekcje religii.

JAK DOKONUJE SIĘ OCENY WYNIKÓW NAUCZANIA?

Każdy rok szkolny dzieli się na 2 lub 3 okresy (2 x 4 miesiące lub 3 kwartały): od września do stycznia i od stycznia do czerwca lub od września do grudnia, od grudnia do marca i od marca do czerwca. Pod koniec każdego z tych okresów nauczyciele oceniają wyniki nauczania uczniów i przygotowują okresowe świadectwa. Przy każdym przedmiocie podają skrótowo ocenę np. niedostateczny, dostateczny, dobry, bardzo dobry, celujący.

Te okresowe świadectwa mogą się różnić w zależności od szkoły i rodzice odbierają je w czasie specjalnych zebrań. Program POF podaje jaki system kontroli postępów w nauce i oceniania uczniów używają nauczyciele danej szkoły. Z końcem roku szkolnego uczeń otrzymuje (lub nie) promocję do następnej klasy (w przypad-

ku zagrożenia powtórzenia klasy przez ucznia szkoły podstawowej wydaje opinię rada klasowa lub międzyklasowa, która wyszczególnia przyczyny wydania takiej decyzji).

Pod koniec trzeciej klasy gimnazjum uczeń zdaje egzamin państwowy. Po jego zdaniu otrzymuje dyplom.

DO CZEGO SŁUŻĄ ZEBRANIA RODZICÓW Z NAUCZYCIELAMI?

Nauczyciele okresowo spotykają się z rodzicami, by informować ich o programie nauczania, o problemach uczniów, ich postępach w nauce oraz o ich zdolnościach integracji w szkole.

Zebrania te są bardzo ważne, bo szkoła i rodzina mogą współpracować w wychowywaniu uczniów i pomagać uczniom w uzyskiwaniu oczekiwanych rezultatów w nauce i w ich adaptacji w klasie. Szkoła podaje rodzicom kalendarz spotkań, zarówno takich podczas których mogą oni porozmawiać z nauczycielami o swoich dzieciach, jak i tych, na których rozdawane są świadectwa.

Rodzice mogą także sami wystąpić o spotkanie z nauczycielami lub dyrektorem w jakimkolwiek okresie. Przedszkola też organizują zebrania i spotkania indywidualne z rodzicami.

UCZESTNICTWO RODZICÓW W ŻYCIU SZKOŁY

Rodzice uczestniczą w życiu szkoły i wybierają swoich reprezentantów do: rady klasowej (w szkole średniej), rady międzyklasowej (w szkole podstawowej), rady międzysekcyjnej (w przedszkolu) oraz do rady koła lub instytutu. Rady te zajmują się w różnym stopniu życiem szkoły.

Zapytajcie w biurze o skład rad, o nazwisko prezesa rady koła czy instytutu (jest to zawsze rodzic), o reprezentanta rodziców klasy, do której chodzi Wasze dziecko i o kalendarz zebrań z rodzicami.

JAK ZAPISAĆ DZIECKO DO SZKOŁY?

KIEDY I JAK ZŁOŻYĆ PODANIE O ZAPIS DO SZKOŁY?

Podanie o zapisanie ucznia do szkoły składa się w wybranej szkole do końca miesiąca stycznia, na kolejny rok szkolny, rozpoczynający się we wrześniu. W przypadku przeprowadzki ucznia zapisać go można do szkoły w którymkolwiek okresie w roku. Zapisy do żłobka odbywają się na ogół w terminie do końca kwietnia.

JAK WYPEŁNIĆ FORMULARZ?

W momencie zapisania dziecka należy wypełnić formularz, który odbiera się w sekretariacie szkoły. Niezbędne są następujące dokumenty:

- świadectwa ze szkoły, do której uczeń chodził w swoim kraju: jeśli nie ma świadectw, ojciec lub matka oświadcza na własną odpowiedzialność, do której klasy chodziło dziecko w kraju pochodzenia. W przypadku, gdy nie można ustalić klasy, bierze się pod uwagę wiek dziecka. Tylko w wypadku kompletnej nieznajomości języka włoskiego uczeń-cudzoziemiec może być zapisany do klasy o rok niżej (np. 7-letnie dziecko może być zapisane do pierwszej, a nie do drugiej klasy szkoły podstawowej);
- świadectwo (karta) szczepień – w przypadku, gdy uczeń jej nie ma, rodzice muszą zapytać w szkole o adres najbliższego ośrodka zdrowia ASL (= Azienda Sanitaria Locale). Brak zaświadczenia o przebytych szczepieniach, wymaganego przez prawo włoskie, nie pozbawia rodziców możliwości zapisania dziecka do szkoły. Lekarz szkolny lub centrum szczepień („Centro vaccinale”) ASL dadzą rodzicom wskazówki, jak rozwiązać ten problem.

W związku z organizacją życia w szkole, rodzice muszą podjąć pewne decyzje. Pierwsza dotyczy wyboru ilości i rozkładu godzin lekcyjnych w 5- lub 6-dniowym tygodniu nauczania w szkole (tzw. monte ore):

Przedszkole = scuola dell’infanzia

- od 25 do 40 godzin lekcyjnych w 5 lub 6 dni

Szkola podstawowa = scuola primaria

- 30 lekcji w 5 lub 6 dni (tylko rano lub rano i jedno lub dwa popołudnia) lub
- 40 lekcji w 5 dni rano i popołudniu

Gimnazjum = scuola secondaria

- 27 lekcji oraz inne zajęcia podane w POF

Wybór rozkładu dnia ucznia przedszkola i szkoły podstawowej związany jest z możliwością korzystania ze stołówki. Stołówkę zapewnia Urząd Miejski (Comune di Roma) lub bezpośrednio szkoła, na tych samych warunkach dotyczących kosztów i jadłospisu. Rodzice dopłacają kwotę podaną w formularzu zapisu do szkoły. Szkoła daje im specjalne „bollettini” z kwotami miesięcznych opłat, chyba że rodzina ucznia ma niskie dochody. Na prośbę rodziców uczeń może korzystać ze specjalnego menu, z uwagi na problemy zdrowotne (potwierdzone zaświadczeniem lekarskim) lub z powodów religijnych (zob. str. 73).

Dzieci rodziców pracujących mogą skorzystać ze specjalnych zajęć przed i po zajęciach lekcyjnych. Formularze zapisu do niektórych szkół zawierają pytanie, czy rodzice reflektują na to rozwiązanie. Informacje na ten temat można uzyskać w sekretariacie szkoły.

Druga decyzja, jaką muszą podjąć rodzice, dotyczy nauczania religii. Mogą oni zapisać swoje dziecko na lekcje religii katolickiej, prowadzone przez katechetów, mianowanych przez Wikariat Rzymski albo zdecydować, by nie uczęszczało ono na lekcje religii. Szkoła włoska nie przewiduje lekcji religii innych wyznań niż katolickie. Zwolnienie z lekcji religii jest prawem rodziców i szkoła nie ma prawa żądać umotywowania tej decyzji.

Dziecko zwolnione przez rodziców z lekcji religii może:

- wyjść ze szkoły (jeśli jest to możliwe w organizacji zajęć szkolnych czy rodzinnych),
- uczestniczyć w zajęciach alternatywnych, proponowanych przez szkołę,
- podjąć naukę indywidualną pod opieką nauc-

zyciela (tę możliwość mają starsi uczniowie). Rodzic może złożyć podanie o podwożenie dziecka z domu do szkoły i ze szkoły do domu. Transport szkolnym autobusem (scuolabus) zapewnia Urząd Miejski w niektórych dzielnicach miasta, jeśli do szkoły nie można dojechać środkami komunikacji miejskiej.

Niepełnosprawnym zapewnia się transport specjalnymi autobusami. Szczegółowe informacje można uzyskać w sekretariacie szkoły.

Jeśli uczeń ma szczególną patologię, to rodzice powinni zgłosić to szkole w momencie zapisu (niektóre sekretariaty posiadają specjalne formularze), tak aby, gdy zaistnieje taka potrzeba, szkoła mogła udzielić dziecku pomocy w odpowiedni sposób. Nauczyciele nie mogą z reguły podawać lekarstw, ale w wypadku wyższej konieczności można znaleźć odpowiednie rozwiązanie tego problemu, przedstawiając w sekretariacie zaświadczenie lekarskie ze wskazaniem. Rodzice muszą też zapytać o zasady opuszczania szkoły przez dziecko przed ustaloną godziną i czy młodsi uczniowie mogą zostać odebrani przez osoby wskazane przez rodziców.

INNE UŻYTECZNE INFORMACJE

Popołudniami w szkole mogą być organizowane zajęcia integracyjne lub rekreacyjne, laboratoria, zajęcia sportowe, wizyty w muzeach, także prowadzone przez stowarzyszenia lub instytucje o niewygórowanych kosztach.

Podczas wakacji Urząd Miejski proponuje uczniom pobyty w letnich ośrodkach rekreacyjnych za opłatą, której wysokość zależy od dochodów rodziny.

W czasie roku szkolnego szkoła organizuje wycieczki edukacyjne (np. w ramach projektu Urzędu Miejskiego "Miasto jako szkoła"); mają one na celu poznanie różnych aspektów kulturalnych, artystycznych i historycznych Rzymu) lub kolonie („campi scuola”) nad morzem lub w górach.

Uczniowie opuszczają szkołę w towarzystwie nauczycieli, ale od każdego ucznia wymagane jest pozwolenie rodziców. Należy zawsze kontrolować w dzienniczku lub w zeszytce uc-

znia, jakie zajęcia odbędą się następnego dnia. Jeśli jest przewidziana wycieczka, a uczeń nie przyniesie pozwolenia od rodziców na wyjście, to zostanie w szkole, w czasie gdy inni koledzy udają się na wycieczkę.

STRUKTURY TERYTORIALNE

SŁUŻBA ZDROWIA

Opiekę zdrowotną zapewnia uczniom lekarz szkolny i rejonowy ośrodek zdrowia (ASL), w którym istnieje specjalne poradnie dla dzieci i młodzieży.

W ośrodkach zdrowia ASL działają także poradnie zdrowia psychicznego. Cudzoziemcy mogą w ośrodkach skorzystać z pomocy mediatorów kulturalnych.

URZĘDY DZIELNICOWE - I MUNICIPI

W każdym urzędzie dzielnicowym (municipio) znajdują się: Biuro ds. Szkoły (Ufficio-Scuola), Biuro Opieki Społecznej (Ufficio Servizi Sociali) i URP, czyli Biuro Kontaktów z Obywatelami - Ufficio Relazioni con il Pubblico.

A GDY UCZEŃ NIE ZNA WŁOSKIEGO?

W ramach pomocy w integracji cudzoziemców w klasie i w nauczaniu się nowego języka nauczyciele mogą zorganizować specjalne dodatkowe zajęcia, w czasie których uczą posługiwania się włoskim w mowie i w piśmie.

Dla dorosłych w każdym urzędzie dzielnicowym działa Stały Ośrodek Terytorialny (Centro Territoriale Permanente), który jest bezpłatną szkołą publiczną. Informacje – tel. 06 – 4814647. Ponadto istnieją stowarzyszenia, które organizują kursy języka włoskiego dla starszych i dla dzieci.

PODANIE O ZAPISANIE

Podanie o zapisanie dziecka do szkoły jest prawdziwym kontraktem, który zobowiązuje i szkołę i rodziców do przestrzegania ustalonych

zasad. Podanie może złożyć tylko osoba, która ma prawa rodzicielskie lub jest przedstawicielem prawnym małoletniego.

Formularz, który macie przed sobą, został przygotowany przez Ministerstwo Edukacji. Z uwagi na fakt, iż szkoła włoska jest aktualnie reformowana i proces ten nie został jeszcze zakończony (nie wszystkie szkoły wprowadziły reformę w całości w życie), podanie, które dostaniecie do wypełnienia, może się znacznie różnić od podania ministerstwa.

Przyjrzyjmy się podaniu, ażeby je lepiej zrozumieć.

Dochody (*reddito*) odpowiadają sytuacji materialnej rodziny: zapytajcie o ułatwienia i zwolnienia z opłat, jeśli uważacie, że macie niskie dochody (pamiętajcie, że liczą się tylko dochody uzyskane z legalnej pracy!).

W dolnej części dokumentu odnośniki dotyczą dwóch ważnych ustaw/zasad:

- jedna z nich daje możliwość podania danych osobowych bez konieczności ich udokumentowania (mówią o tym także poprzednie linijki – patrz „*snellimento dell’attività amministrativa*”),
- druga wymieniona ustawa zapewnia ochronę danych osobowych przed użyciem ich do innych celów (dane służą wyłącznie do zapisania dziecka do szkoły).

Nie wszystkie przedszkola przyjmują dzieci poniżej trzech lat z powodów pedagogicznych (dojrzałość dziecka) oraz z uwagi na trudności w zajmowaniu się nimi (liczne dzieci w wieku 5 lat, niedostateczna liczba nauczycieli, brak personelu pomocniczego).

Wcześniejsze zapisanie dziecka (przed skończeniem przez niego 6 lat) do szkoły podstawowej (*scuola primaria*) jest na ogół akceptowane, ale każda szkoła kieruje się własnymi zasadami w tej kwestii.

Nie wszystkie szkoły dają rodzicom *możliwość wyboru między różnymi zajęciami/lekcjami*. Niektóre mają jeden, ustalony z góry, tygodniowy rozkład zajęć i sztywne zasady działania.

Możecie wybrać pomiędzy stołówką i zajęciami

poobiednimi („*le attività di mensa e dopo mensa*”

– oznacza to dodatkowe zajęcia popołudniowe, ale możliwość ta może być podana w formularzu także w inny sposób:

- TEMPO PIENO (8.30 – 16.30 od poniedziałku do piątku);
- MODULI (8.30-16.30 we wtorki i czwartki; 8.30-13.10 w poniedziałki, środy i piątki).

Poproście o przedstawienie Wam POF (Piano dell’Offerta Formativa) i poproście o wyjaśnienia co do organizacji szkoły i zajęć dydaktycznych.

FORMULARZE

zob. str. 88 i dalsze

URZĘDY DZIELNICOWE I OŚRODKI ZDROWIA NA TERENIE RZYMU

zob. str. 86-87

REASUMUJĄC

Pierwszy okres uczęszczania do szkoły to delikatny moment w życiu dziecka, które poznaje nowe osoby. Współpraca i porozumienie między rodzicami a nauczycielami jest bardzo pomocne w dobrej integracji dziecka w nowym otoczeniu.

Wasza rozmowa z nauczycielami czy osobami ze struktur terytorialnych jest okazją do spotkania i lepszego wzajemnego poznania się.

Wiele szkół organizuje także formy wzajemnej pomocy między rodzinami: zapytajcie o nie!

DO KOGO SIĘ ZWRÓCIĆ?

W celu uzyskania pomocy w zakresie wszystkiego, co dotyczy cudzoziemców w nowym kraju, możecie skontaktować się z Biurem Imigracyjnym (Ufficio Immigrazioni), przedszkolem (Asilo), biurom integracji społecznej (Integrazione sociale).

Ośrodek Obywatelski - Centro cittadino, via Assisi 39/A. tel. 06 – 7850995.

Una scuola per tante culture

COMUNE DI ROMA
ASSESSORATO ALLE POLITICHE EDUCATIVE E SCOLASTICHE
Maria Coscia, Assessore
Paola Gabbrielli, Consulente per l'Intercultura
DIPARTIMENTO XI
Silvana Sari, Direttore
Rodolfo D'Agostini, Dirigente Ufficio Progetti Speciali e Intercultura
www.comune.roma.it/dipscuola

CIDI di Roma
Centro di Iniziativa Democratica degli Insegnanti
Tel. 06 5881325
cidi.roma2@flashnet.it

Coordinamento editoriale:
Emma Colonna

Redazione dei testi: Sara Carbone, Giancarlo Cerini,
Emma Colonna, Renata Puleo

Traduzioni
Arabo: Dalila Hiaoui
Cinese: Eugenia Maurizi
Francese: Milton Kwami
Inglese: Stephen Ogongo
Polacco: Agnieszka Bladowska, Kamila Kowalska-Angelelli
Rumeno: Sorin Cehan
Spagnolo: Sergio Mora

Segreteria di redazione: Patrizia Lardo

Grafica copertina: Felipe Risco

Impaginazione: Silvia Pivari, Valentina Ronco

Edizioni Stranieri in Italia
via Virgilio Maroso, 50 Roma
Tel. 06 87410111
www.stranieriinitalia.com